

ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ ПОРОДИ З ВИСОКОЮ ЧАСТКОЮ СПАДКОВСТІ ЗА ГОЛШТИНСЬКОЮ ПОРОДОЮ

В.І.Цуп

Тернопільський інститут АПВ УААН

У статті подані результати досліджень росту і розвитку та молочної продуктивності корів української червоно-рябої породи з високою часткою спадковості за голштинською породою

червоно-ряба порода, ріст та розвиток молодняку, молочна продуктивність, відтворна здатність

Основною породою, яка розводилась в Чернівецькій та на півдні Тернопільської області на протязі тривалого часу була симентальська порода [4]. Для покращення технологічних якостей вим'я поголів'ю симентальської породи здійснювали прилиття крові монбельярдської породи. Згодом для підвищення молочної продуктивності використовували червоно-рябих голштинських плідників. Тому зараз у регіоні є значна кількість помісної симентал х монбельярд х голштинської худоби. У більшості стад тварини різних умовних генотипів при кровності за голштинською породою від 50 до 75%. Згідно з програмою створення української червоно-рябої породи здійснюється перехід до розведення “у собі” тварин з часткою спадковості поліпшуючої породи 62,5-75% [1-2].

Однак досить часто зустрічаються випадки коли господарники у прагненні швидкого досягнення високих показників молочної продуктивності йдуть на подальше збільшення частки голштинської крові у стадах. Доцільність використання голштинської породи на даному поголів'ї до високих кровностей по останній – 75, 88% вивчали у окремому досліді.

Методика досліджень. Дослідження проведені у господарстві “Дружба” Кіцманського району за методом груп-аналогів. Було сформовано дві групи теличок по 20 голів. Перша дослідна група – тварини з часткою кровності по симентальській (С) породі $\frac{1}{8}$, монбельярдській (М) – $\frac{1}{8}$ і червоно-рябій голштинській (ЧРГ) – $\frac{3}{4}$. Друга дослідна група – відповідно $\frac{1}{16}С \times \frac{1}{16}М \times \frac{7}{8}ЧРГ$. Телиць обох груп вирощували і утримували в однакових умовах.

Результати досліджень. За період від народження до дворічного віку телиці спожили практично однакову кількість кормів (3818-3840 корм. од.), при забезпеченості кормової одиниці перетравним протеїном 93-95г. Затрати кормів на 1 кг приросту дещо нижчими були у помісей з 75% кровності за голштинською породою (на 0,2 корм.од.) проти ровесниць першої групи. У 24-місячному віці телиці I дослідної групи переважали за живою масою телиць II дослідної групи на 2,3%. Різниця за живою масою у всі періоди росту і розвитку тварин була незначною і невірогідною ($p < 0,05$).

Вік плідотворного осіменіння у телиць другої групи був на один місяць більший, кількість незапліднених тварин становила 16,7%, у той час як у першій групі – 11,1%. На одне плідотворне осіменіння використано 4,0 спермодози, тоді як у першій групі – 3,1. Як показали подальші дослідження ця ж тенденція спостерігається і у первісток. Сервіс-період у первісток з кровністю 7/8 за голштинською породою тривав 104 дні і був на 23 діб довший, ніж у $\frac{3}{4}$ помісей. Жива маса новонароджених телят від первісток була вищою у другій групі (34,3 кг проти 33,8 у першій). Очевидно це пов'язано з дещо вищою живою масою первісток другої групи, отелення яких проходило у старшому віці. Вік помісей першої групи при отеленні становив 853 дні, у другої – 885.

Годівлю первісток здійснювали у відповідності з деталізованими нормами та продуктивністю. У добовому раціоні містилось 16,7 корм.од., перетравного протеїну з розрахунку на одну кормову одиницю – 110 г, цукрово-протеїнове співвідношення – 0,85, співвідношення кальцію і фосфору – 2:1.

Різниця щодо поїдаємості кормів між тваринами обох груп не встановлено. Первістки першої групи за лактацію спожили 4826 корм.од., їх ровесниці з другої дослідної групи відповідно 4902. Дещо підвищена кількість затрачених кормових одиниць у другій групі пояснюється нормуванням концентратів у залежності від фактичного надою і більшою тривалістю лактації в останніх.

Рівень надою 7/8 кровних первісток у середньому по групі становив 4699 кг за лактацію, перевищуючи показники ровесниць на 107 кг, або на 2,3% при практично однакових затратах кормів (таблиця). У тварин другої групи тривалість лактації була на 7 днів довшою, що, очевидно, пов'язано з тривалішим сервіс-періодом.

Молочна продуктивність первісток

Показники	Група, частка кровності по ЧРГ	
	I, 3/4	II, 7/8
Тривалість лактації, дн. Cv	286±9,0 10,3	293±8,2 8,7
Надій за лактацію, кг Cv	4592±142 11,2	4699±183 12,9
Вміст жиру, % Cv	3,55±0,016 1,6	3,52±0,015 1,4
Молочний жир, кг Cv	163±4,6 10,2	165±6,0 12,1
Жива маса, кг	516,4	501,0
Коефіцієнт молочності	889	930

Тривалістю сервіс-періоду пояснюється і більша варіабельність надою первісток II групи, хоча можна було очікувати, що зі збільшенням кровності коефіцієнт варіації зменшуватиметься.

Оскільки надій за лактацію при різній її тривалості в недостатньому ступені відображає молочність, враховували надій первісток з розрахунку на 1 день лактації.

У обох групах він виявився однаковим і становив 16,04 кг.

Аналіз лактаційної кривої показав, що у первісток I групи вона більш вирівняна і після 6 місяця лактації починає спадати більш плавно, ніж у тварин II групи. Для 7/8-кровних помісей характерна краща здатність до роздою. За

перший місяць лактації середньодобовий надій у них був на 3,3 кг вищий, ніж у $\frac{3}{4}$ -кровних. Якщо у первісток II групи найвищі надої спостерігали на другому місяці лактації, то у їх ровесниць – на третьому. У II групі виявлена корова №4003 з рекордним надоєм 6080 кг, вмістом жиру – 3,45%. У корів I дослідної групи коефіцієнт постійності лактації по Ейснеру Ф.Ф. [3] становив 75,7%, II дослідної – 74,3%, тобто був практично однаковим для обох груп. Не встановлено відмінностей між групами первісток за вмістом жиру в молоці (різниця 0,03% не є суттєвою). Порівняно низький відсоток жиру 3,55–3,52% при малій варіабельності $C_v = 1,6$ – $1,4$ свідчить, перш за все, про недостатній рівень селекції за даним показником у цілому по стаду.

За живою масою на 2-3 міс. лактації корови I групи переважали своїх ровесниць на 15,4 кг, тобто на 3,1%, при невірогідній різниці ($p < 0,05$). Високий коефіцієнт молочності (889-938) свідчить про добре виражений молочний тип первісток обох груп, що підтверджує аналіз даних про проміри та індекси будови тіла. Більш виражений молочний тип у корів з вищою часткою кровності за голштинською породою, коефіцієнти варіації основних промірів у них менші.

Висновки. Вивчення господарсько-корисних ознак двох груп *симентал* х *монбельярд* х *голіштинських* помісей показало, що у період до 24-місячного віку кращий ріст і розвиток спостерігається у тварин генотипу $1/8C$ х $1/8M$ х $\frac{3}{4}$ ЧРГ, більшою є і жива маса корів-первісток. У телиць з генотипом $1/16C$ х $1/16M$ х $7/8$ ЧРГ відмічається тенденція до погіршення відтворювальної здатності. По молочній продуктивності суттєвої різниці між групами не встановлено. Отже, при вдосконаленні української червоно-рябої породи збільшення частки спадковості голштинської породи понад 75% є недоцільним.

Бібліографічний список

1. Буркат В.П., Єфіменко М.Я. та ін. Формування внутріпородних типів молочної худоби. – К.: Урожай, 1992.- 60с.
2. Генезис порід худоби в Україні /Зубець М.В., Буркат В.П. та ін.- К.: Урожай, 1995.- 18с.
3. Ейснер Ф.Ф. Теория и практика племенного дела в скотоводстве.- К.: Урожай, 1981.- 64с.
4. Пархомець М.К. Економічний механізм розвитку молокопродуктового підкомплексу АПК західного регіону України. – Тернопіль: Економічна думка, 2001.- 169с.

Изучали продуктивные качества красно-пёстрого скота с высокой долей наследственности по голштинской породе. Сделан вывод о нецелесообразности насыщения украинской красно-пёстрой породы кровью голштинских производителей сверх 75%.

As a result of the research it was established that milk productivity of Red-and-White dairy cattle nothing common with more part of blood (over 75%) Holstein cattle in their genotype/